

Vitnesbyrd om Quisling: Han var patriot

Hans motstandere ville samkjøre med England Quisling trodde å kunne gjenopprette nøytraliteten

Generaladmiral A. D. Hermann Boehm: Norwegen zwischen England und Deutschland. — Klosterhaus Verlag, Lippoldsberg. 194 sider.

Europa hjelp oss! lød et av de siste nødropene fra Ungarn. Ingen hjelp kom, for Europa eksisterer jo ikke — ble det nylig sagt på et møte i Paris.

Hvorfor eksisterer ikke Europa?

Generaladmiral A. D. Hermann Boehm gir i denne opsiktsvekkende bok materiale til å besvare dette spørsmål som ungarerne (og Ola Nordmann) endelig finner livsviktig.

Den tyske krigsmarine var i den annen verdenskrig ledet av en kultivert personlighet, storadmiral Raeder. Da britene hadde narret tyskerne til å besette Norge sendte Raeder generaladmiral Boehm til Norge som sjef for den tyske krigsmarine. Boehm var norskvennlig — kulturperson til fingerspissene — og opptrådte slik her i landet at selv de såkalte «jössinger» respekterte ham. — Wehrmacht's forhold i Norge var idetheletatt uten plett og lyte, er jössingenes dom idag. Han kom fra første stund i strid med besettelsesmaktens onde ånd, rikskommissær Jo-

Dagbladets medarbeider i Bonn — Jon-Hjalmar Smith har anmeldt boken — til og med på en anstendig måte. — Dette i motsetning til pressen ellers som slumrer blidt i Solems, Pål Bergs og Berggravs skygge og tror den hellige grav vel forvaret. —

På side 37 betoner Boehm at Norgesaksjonen Weserübung på ingen måte var en endelig beslutning, men at forutsetningen var: «Hvis stillingen i Skandinavien krever den». Han peker på at den endelige beslutning om aksjon ble truffet på vestalliert side den 28. mars og på tysk siden den 2. april 1940.

Den frifinnende dom over tyskernes besettelse av Norge finner han uttrykt i nedenstående sitat i Lord Hankeys bok på dens side 62:

«Wenn unsere Operation nicht aggressiv war, den war ihre als einzige Möglichkeit,

Generaladmiral HERMANN BOEHM

Boehm om Quislings kamp for Norge mot Terboven og andre

For Folk og Land av Alexander Lange

sich vor der Erdrosselung zu retten. ebenfalls nicht agg-

Hermed uttaler Hankey seg drepende om Nürnbergherredom-

Boehm sier om Quislings ledemotiv, s. 52, fritt oversatt:

Quislings skrifter fra årene

Erling Bjørnson synger ut om likvideringen av «Lågen»

Hva er i veien med bladets gamle eiere, bøndene i Gudbrandsdølen?

For en tid siden fremførte en «bonde» fra Gudbrandsdalen en skarp kritikk over redaktøren av Lillehammeravisen «Gudbrandsdølen».

Må det være tillatt å supplere denne artikkel, og komme med opplysninger som ekaltant viser den deprimerte tilstand det norske folk ble ført inn i, etter våre forvalteres «seir» 1945. — Bladets egentlige navn er «Lågen», opprettet gjennom et på norsk lov dannet aksjeselskap blant bønder i Gudbrandsdalen for 31 år siden. Det arbeidet seg raskt frem til å bli det ledende organ i distriktet, mens det konkurrerende blad «Gudbrandsdølen» gikk den motsatte vei.

Der ble gjort flere forsøk, visseligen nærmest for å redde «Gudbrandsdølen» fra økonomisk misère, på å få ordnet med en sammenslutning av

disse to bladene, men det ble alltid tilbakevist. — Dølene var fornøyet med sitt blad, ettersom også økonomien var strålende.

Men hva hendte? Lovløsheten, som makthaverne fra London førte med seg, avsatte «Lågen»s redaktør, og slo bladene sammen, tok navnet «Lågen» vekk og lot det figurere som et apendiks under «Gudbrandsdølen» som hovednavn. Alt selvfølgelig fullstendig ulovlig. Ikke en ansvarlig aksjeeier av «Lågen» ble spurt! Det hele var et diktat av redaktør Lødrup og advokat Moe i Lillehammer som eneste makthavere! Det «lavedes» på stedet et nytt styre. Den nye formann, en forholdsvis ukjent bonde tenkte hermed, under ergjerrighetens håp, å sadle sin pegasus, og nå de høye mål! Bladets redaktør, også utnevnt på stedet, ble tidligere redaksjonssekretær i «Lågen», en middelmådig herre, uten slekt og tradisjon innen den politiske samling av bønder i Gudbrandsdalen. Men karen var lugom og god for den nye tid, der sannhet og ære slås ned — bare prestisjen kan holdes!

Men hvor er Gudbrandsdalens stolte bønder, som finner seg i dette uverdige system hvorunder makthav-

stillinger som under regulært valg ville være utenkelig!

Er vår stolthet og ære også feiet ned i det dyp, den sump, som fløt inn i landet da makthaverne vendte tilbake? Da Grunnlovens mektige beskyttelse mot diktatur og selvstyre ble slått ned.

Det ser slik ut!

Erling Bjørnson

«IKKE AV BRØD ALENE»

Dudintsevs roman i norsk utgave

Etter hva VG får opplyst, kommer det til våren en norsk oversettelse av den sovjetrussiske forfatteren Vladimir Dudintsevs bemerkelsesverdige roman «Ikke av brød alene», som har vakt internasjonal oppsikt. Romanen oppfattes som et kraftig og frittalende angrep mot byråkratiet i Sovjet-Samveldet, og ble nylig kritisert sterkt av blaet «Literaturnaja Gazeta» i Moskva, som samtidig kritiserte det litterære tidsskriftet «Novy mir», som har offentliggjort romanen.

«Ikke av brød alene» kommer i norsk utgave på Tiden Norsk Forlag, som samarbeider med Forlaget Fremad i Køb-

Hva ville farfar ha sagt?

Etter stigningen på sukker og kaffi i november er det lyktes å få leveringskostningene opp i 150.

Vaabenløse skal I sejre, I som higer efter Fred! Hvo, som bærer Dødens

Vaaben, river Fredens Alter ned-

Norge som sjef for den tyske krigsmarine. Boehm var norsk- og tysk- og opptrådte slik her i landet at selv de såkalte «jössinger» respekterte ham. — Wehrmacht's forhold i Norge var idetheletatt uten plett og lyte, er jössingenes dom idag. Han kom fra første stund i strid med besettelsesmaktens onde ånd, rikskommisær Joseph Terboven, og etter Raeders fratraden forlot Boehm Norge med tungt hjerte da han var blitt glad i landet, folket og sin oppgave her. Man kan tenke seg at Terboven gledet seg over at denne kulturpersonlighet — som hadde stått ham iveien — og som hadde vært påtenkt som hans etterfølger, gikk ut av bildet. Boehm lever den dag i dag, mens Terboven tok seg selv avdage. —

Boehm om Quislings kamp for Norge mot Terboven og andre

For Folk og Land av Alexander Lange

sich vor der Erdrosselung zu retten, ebenfalls nicht aggressiv. Ich war damals Mitglied des Kabinetts. Jeder wusste, dass die Deutschen tun mussten».

Det Hankey (som satt i det britiske krigskabinet) her sier er jo at den tyske operasjon mot Norge var ikke mer aggressiv enn den britiske. Alle i kabinettet visste at tyskerne måtte handle som de gjorde for å redde seg fra det britiske tiltak.

Hermed uttaler Hankey seg drepene om Nürnbergerdømmenes Norges-kapitel.

Dagbladets medarbeider i Bonn skriver: «Boehm hadde ingen ting tilovers for Terbovens terrormetoder. Han fordømte den sivile undtaks-tilstanden i Oslo høsten 1941 og henrettelsen av gisler i Trondheim høsten 1942».

Videre heter det: «Boehm har ingen tro på at den norske regjering skulle være uforberedt på angrepet. Nordmennene — og særlig utenriksminister Koht regnet med at engelskmennene ville gripe inn og det var årsaken til at alt tilsynelatende var så dårlig forberedt».

Koht får jo skylden for så meget. Grunnen er den at hverken Koht eller Nygårds-

Boehm sier om Quislings ledemotiv, s. 52, fritt oversatt:

Quislings skrifter fra årene 1929/30 viser at han hadde satt sitt håp til England, når det gjalt å forene de nordiske folk. Da dette ikke gikk, vendte han seg til det gjenreiste Tyskland. Dette uttrykker han slik:

«Tyskland er stadig vekk Europas bollverk mot bolsjevismen og den eneste makt som er i stand til å hindre dens fremtreden til Atlanterhavet. Slik er stillingen».

Er NATO en god eller dårlig utførelse av Quislings tanker?

Boehm: I ovenstående bedømmelse og i disse tanker ligger kjernepunktet i og nøkkelen til alle Quislings overveielser og handlinger. —

Boehm har i boken tatt inn et skrift av Erling Bjørnson om Quisling, hvorav jeg

Men eg kan godt no seia som det var, — at eg meinte vi ikkje skulle ta nøytralitets- krenkingane eins frå baa partane i den krigen som var ventande. Eg viide ikkje at ei britisk nøytralitets- krenking skulle føre oss ut i krig med Storbritannia, og skulde det ikkje lukkast å halda oppe nøytraliteten so måtte vi ikkje i noko tilfelle koma inn i krig på tysk side.

Halvdan Koht i «Norsk uttanrikspolitikk fram til 9. april 1940». Side 19.

vold ble engelskmenn i London, fordi det etterhvert gikk opp for dem at den tyske besettelse av Norge var fremkaldt av engelskmennene. — Koht ble regelrett sparket ut og den smarte, fascistisk betonte Trygve Lie overtok både Kohts stilling og hans ettermæle, inntil videre. —

siterer: «Allerede i året 1936 så Q. muligheten av krig mellom England og Tyskland. I en kringkastingstale fordret han pånytt «en fast og ubetinget hevdelse av vår (Norges) nøytralitet og at denne samt landets fred blir beskyttet

Fort. side 4

Fort. side 4

Hva ville iariar ha sagt?

Etter stigningen på sukker og kaffi i november er det lyktes å få leveringskostningene opp i 150.

Vaabenløse skal I seje, I som higer efter Fred! Hvo, som bærer Dødens Vaaben, river Fredens Alter ned-

Maren Jensen, Houborg pr. Holsted. (Fra bladet «Revision».)

Spørsmålet om å forlenge den svenske jernbane fra Boden til Skibotn eller Kautokeino og den finske jernbane fra Rovaniemi til Karasjok eller en havn i Øst-Finnmark vil bli drøftet på Det nordiske Råds 5. sesjon i Helsingfors 15.—23. februar i år.

Planen er å nå fram til et utvidet økonomisk samarbeide over Nordkalotten, etter forslag av Klippenvåg, Norge, Skoglund, Sverige, og Leskinen, Finland.

Et mer effektivt forsvar?

Den proposisjon om «hovedretningslinjene for Forsvaret i årene fremover», som formelt er overlevert Stortinget, bringer ikke i forslag noen egentlige radikale endringer i oppbyggingen av vårt militære apparat. De revolusjonerende omkalfatringer som Boysen-komiteen hadde foreslått er det svært lite igjen av, og Forsvarsdepartementet og Regjeringen nøyer seg stort sett med å la sin proposisjon «i grunnsyn harmonere med» denne komites innstilling. — Proposisjonen bryter også ganske sterkt med det femårsprogram som Sjefsnemnda (sjefen for Forsvarsstaben og forsvarsgrensjefene) hadde utarbeidet. Dette program ville ha medført betydelige utvidelser av vårt forsvarsprogram. Regjeringens forslag — ifølge proposisjonen — blir at forsvarsbyrden ikke skal økes ut over de nåværende dimensjoner. På den annen side

også utnevnt på Sverige, die tidligere redaksjonssekretær i «Lågen», en middelmådig herre, uten slekt og tradisjon innen den politiske samling av bønder i Gudbrandsdalen. Men karen var lugom og god for den nye tid, der sannhet og ære slås ned — bare prestisjen kan holdes!

Men hvor er Gudbrandsdalens stolte bønder, som finner seg i dette uverdige system hvorunder makthavernes lakeier tar bladet fra dem? Der narraktig usselhet forleder bønder til å motta

skal forsvarets kvalitet og effektivitet søkes høynet ved en rekke praktiske tiltak. Det gjøres imidlertid uttrykkelig oppmerksom på at proposisjonen — i motsetning til Sjefsnemndas forslag — ikke må betraktes som et konkret program, men som en redigjøreelse for de hovedretningslinjer som departementet og regjeringen mener bør følges i de kommende fem år. —

Det legges i proposisjonen stor vekt på at de kvalitative krav må økes.

For at det nåværende beredskap skal kunne opprettholdes foreslås tjenestetiden bibeholdt inntil videre. Departementet vil imidlertid i samarbeid med de militære myndigheter utrede om det er praktisk mulig, når årsklassene tar til å stige, å holde det samme beredskap med en kortere tjenestetid.

i Sovjet-Samveldet, og ble nylig kritisert sterkt av blaet «Literaturnaja Gazeta» i Moskva, som samtidig kritiserte det litterære tidsskriftet «Novy mir», som har offentliggjort romanen. «Ikke av brød alene» kommer i norsk utgave på Tiden Norsk Forlag, som samarbeider med Forlaget Fremad i København. På dansk kommer romanen i nær framtid.

I motsetning til sjefsnemnda avviser departementet tanken om et militært kvinnekorps i fred.

Økningen av det faste personell foreslås fastsatt til netto 650 stillinger over fem år. Det skal forsøkes etablert et fast korps av frivillige mennige spesialister (vervede) for tre år, — dette for å styrke den tekniske standard særlig i Flyvåpnet. Repetisjonsøvelsene i feltavdelingene foreslås endret slik at det blir 21 dages øvelse annet hvert år i alt fire ganger (mot nå 30 dager hvert tredje år). Dette gjøres også i den hensikt å øke avdelingens kvalitet.

Et menneske uten karakter, er som en blomst uten duft.

Imayat Khan Gayan.

Tålmodigheten er bitter, men dens frukt er søt. Rosseau.

Olav Knutsen til minne

Ein kjend mann i Sauherad, O. Knutsen, Gvarv, er død 89 år gamal. Han er ein av dei gamle stortre som alderdomen bauta lenge med. Andsfrisk og sterk var han så og seia til det siste. Ein lang og verksam livsdag er her til ende..

Olav var alltid imøtekommande og grei, og mange søkte han og fekk både råd og hjelp ofte i dei mest vanskelige spørsmål. Han kunne som få greia dette han, med sin klare tanke og sitt skarpe skyn. Attom dette øygna ein stødt eit hjelpesamt menneske som til alle kantar vilde rettferd.

O. Knutsen hadde og, som venteleg er, vore borti mange gjeremål i si tid. Me lyt i alle fall nemna nokre av dei han gav av si livstid til. Som ganske ung var han konstituert lensmann i Sauherad, ei

stilling han gjorde samvitsfullt og vel frå seg.

Det var i grunnen ikkje lenge å leita i Sauherad for å finna den rette mannen til gjeldsmeklinga etter førre verdskrigen. Her var han med sitt sjeldne skarpe juridiske lekmansskyn den sjølvskrivne. Kring åtti gjeldsmeklingar vart fullførde. — Mange er nok dei som visseleg med takksemnd i sine tanker fylgjer han nå på den siste ferda.

I sine unge år fylgde han som ivrig Venstremann med i politikken. Han var i mange år medlem av heradstyret. O. Knutsen var alltid interessert og vaken for all god framvokster, også i materiell lei. Som mann i sine beste år kaupte han Lindheim i Nesherad og planta her for vel femti år sidan ein etter si tid uvanleg stor frukthage. Han

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Når det gjelder nasjonens ve og vel må man se bort fra «partiet»

Vi må erklære oss helt på bølgelengde med den nye britiske premierminister Harold Macmillan da han i sin første tale som regjeringssjef (holdt over radio og fjernsyn) markerte nødvendigheten av det direktiv du finner over disse linjer. Macmillan opholdt seg først og framst ved de vanskelige oppgaver som foresto, og som ville kreve hele nasjonens mot og styrke. Han håpet på hele folkets forståelse og sympati herfor, uansett hva den enkeltes partinstilling måtte være.

Vel talt, av den britiske statsminister. Det er heller ikke fritt for at vi kjenner

tonen igjen når Einar Gerhardsen er på sitt beste.

Bare et enkelt lite spørsmål i all vår enfoldighet. Gjelder det ikke alltid nasjonens ve og vel?

Vi burde alle kunne være enige om at partisystemet har overlevd seg selv og bare er til skam og vanære.

*

Øksen har lenge lagt ved treets rot. Hvis ikke vårt folk i valg vil svinge den øksen vil andre en vakker dag gjøre det. Partitraverne fikk i 1945 en nokså uventet galgenfrist, men det betyr vel mindre.

Oppgavene krever også hos oss hele nasjonens mot og styrke.

Terminliste

- 30. januar: Kong Saud av Saudi-Arabia landstiger i USA for besøk hos Eisenhower. Er ute etter 300 mill. dollar.
- 30. januar: Sävareutstilling i Stavanger.
- 31. januar: Rolf Kirkvåg begynner
- 5. februar: Det øverste Sovjet (nasjonalforsamlingen) trer sammen.
- igjen i «Det spør» for første gang siden juli.
- 8. april: NRK har rådsmøte i Stavanger. Det gjelder landbruksprogrammene, språkundervisningen og landsdelsprogrammene.
- 5. mai: Fagkongressen trer sammen i Oslo.

Forsatt uhyggelig i Ungarn

Toppledere under revolusjonen i Ungarn, Josef Dudas og Janos Szabo, ble hengt i et av fengslene i Budapest sist helg.

Med henrettelsen av disse to er tallet på offisielle dødsdommer etter revolusjonen kommet opp i 24. Ni av dommene er eksekvert. Man mener imidlertid at adskillig flere er dømt til døden av kommunistmyndighetene.

Det ungarske politi har arrestert fem antikommuniste som hadde angrepet en politistasjon ved grensen til Jugoslavia. Gruppen ble ledet av en 17 år gammel gutt. Den overmannet grensepolitiet, men ble fanget like etter, het det. De fem ungguttene vil sannsynligvis bli dømt til døden av en av de standretter som regjeringen har opprettet.

*

De ugjorte ting.

Det er ei de ting, du har gjort, ven, men de ting, du la ugjort ned, som volder den sære angest og stjæler dit hjertes fred, de ømme ord, du glemte, den nød, du gik kold forbi, de breve, du aldrig fik sendt, ven, de spøger ved midnatstid.

Den sten, du kunde ha løftet med din broder i fælles sag, det raad, som du ei fik givet, da du havde for travelt den dag, det elskende tryk af din haand, ven, de muntre smaatjenesters elv, som du aldrig gav tid til at strømme, da du havde saa nok i dig selv.

De hundrede smaating af godhed, som vi glemmer saa let, saa let, den leilighed til at bli engle, som er hvert menneskes ret, de kommer som plagende aander i nattens stilhed og fred og løfter sin manende finger: «Hvorfor tog du os ikke med?»

Thi livet det er for kort, ven, og nøden den er for stor til at taale vort hjertes træghed, og at nøies med bare ord, og det er ei de ting, du har gjort, ven, men de ting, du la ugjort ned, som volder den sære angest og stjæler dit hjertes fred.

Disse talende vers ble ofte brukt av den uforlignelige skolesjef og pedagog Harald Hovind, som øvet hele sin livsgjerning ved den høyere skole i Tvedestrand. Han var ridder av St. Olav.

Speidel blir NATO-sjef i Midt-Europa

USA regner med tysk slagkraft

Det er den tyske general at Speidel under krigen var Hans Speidel som skal overta generalstabssjef for den tyske

Hambros bok om 7. juni og 9 april

Odelstingspresident C. J. Hambro's dokumentasjon omkring de tre store datoer i moderne norsk historie — 7. juni 1905, 9. april 1940 og 7. juni 1945 — med de 50- og 10-årsjubileer som senere har understreket datoenes betydning, er nu å få i bokhandelen.

Odelstingspresident Hambro har samlet disse dokumenter etter anmodning av generaldirektør Arne Meidell ved Borregaard, og boken er et ledd i den bokgave bedriften hvert år ved juletider gir sine arbeidere, funksjonærer og forbindelser.

Tillit til Otto Ruge

Jeg henstiller til 75-åringene general Otto Ruge å offentliggjøre i en av landets aviser sin oppriktige mening om Kongens og statsrådets avgjørelse i Tromsø møtet den 7. juni 1940.

Hilsen

72-årig fullbefaren sjømann.

— Brittere i titusental emigrerer etter flausen med Suez. Tidligere har det reist 600 pr. uke, nå 6000.

— Det skal være gode chanser for erstatning til eks-fanger. Tyskland klarer det økonomisk, heter det i dagspressen.

— Saken om Andrea Doria ender trolig med forlik.

— Gomulka seiret stort ved valget. Valgets konsekvens: Folkekrav i Polen om større frihet og selvstyre.

Skodvin undvek kapitulasjonsavtalen og H. M. Kongens garde beskyttet NS-føreren i aprildagene

Av ALEXANDER LANGE

For å få hele okkupasjonskomplekset til å klaffe har norske historieskribere hittil måttet gjøre endel vold på hendelsesforløpet — forhåpentlig ikke i den uvitenskapelege hensikt at det skulle bli strødd sand på kriminaliseringen av «quislingene»?

Da den nåværende professor Magne Skodvin forsvarte for doktorgraden sin avhandling: Striden om okkupasjonsstyret i Norge fram til 25. september 1940 — ble han stillet et meget kjedelig spørsmål, som han «klokelig» unnlot å besvare. Jeg pointerer at nedenstående ikke er en stenografisk gjengivelse, men dog riktig i det væsentlige, etter hva det er opplyst for meg. Det foreligger forøvrig stenogram av doktordisputasjonen, opptatt ved en stille og privat forsker. —

Opponent ax auditorio, o.r.-sakfører Sverre Hartmann, som hva kunnskaper i dette tema angår muligens er bedre utstyrt enn doktoranden — spurte denne:

Her forsøker De å ta doktorgraden på tidsrummet 9. april — 25. september 1940 — og så nevner De ikke engang kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940?

(Overenskomsten i Trondheim var som kjent også en okkupasjonsavtale, bortsett fra at det ble avtalt en viss militær bistand til tyskerne).

— Spørsmålet ble møtt med taushet av hr. Skodvin! Den norske, statslønnede «forskning» har hittil måttet la dette vesentlige dokument ligge, særlig fordi det ikke lengre kan bortforklares med bare å gjelde 6. divisjon.

*

Jeg henter følgende fra Eidsivatings trykte stenogramm av Quislingsaken, side 169:

«Aktor: Ble det satt ut noen vakter på Continental den 9. april?»

Salbu: (Portier) Vaktene kom vel ikke før 10. april om formiddagen.

Aktor: Hva for slags vakter var det?

Salbu: Noen gikk i gardeuniform.

*

Såvidt skriftens ord. Sammenhengen var følgende: Vedkommende befalingsmann i Garden som fikk ordre med en avdeling å være vakt for Quisling i Continental — var en skjønnsom, fremsynt og 100 % god normann og betinget seg å få Gardesjefens ordre skriftlig. Og det fikk han.

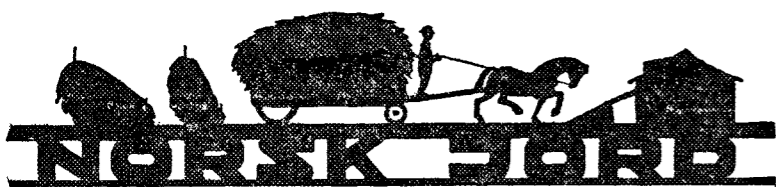
Så her har vi atter et kin-kig punkt som ikke stemmer med forrederilegenden, og som den offisielle, norske historieskrivning må la ligge.

Foreløbig.

Undersøkelser som Statsbanene har foretatt viser at de diesel-lokomotiver som trengs for å realisere «Vekk med dampen»-programmet kan leveres fra norske og utenlandske verksteder i løpet av 5 år. Tilsammen vil de koste om lag 130 millioner kroner. Fra det øyeblikk de alle er i trafikk, vil de spare Statsbanene for 15 millioner kroner pr. år i forhold til de nåværende driftsutgifter. Når elektrifiseringen så er avsluttet i 1970 i samsvar med programmet, blir besparelsen på driftskontoen 50 millioner kroner

En lojal gjennomføring av de polske valg representerte

Skogeierne engstelige for statsråd Løbaks nye «linje»

Direktør Aavatsmark: Statsdrift ingen gunstig vei for det norske skogbruk

— Den nye «linje» som lan dbruksminister Harald Løbak og hans medarbeidere har antydnet når det gjelder Statens innløsning av privat skog, har skapt en viss engstelse hos skogeierne. Tidligere har Staten bare kjøpt skog en og annen gang, men nu er det antydnet at det samlede statsareal burde være bortimot 30 prosent, omtrent som i Sverige. Vi tror ikke dette er noen heldig vei å gå for norsk skogbruk, sir direktør Ivar Aavatsmark i Norges Skogeierforbund i en samtale med Morgenbladet.

Sammenligningen med Sverige hvor 24 prosent av skogen er statsskog, er ikke holdbar, sier direktør Aavatsmark. Det man må se på, er hvilken eiendomsform som gir de beste resultater. Her må man ikke minst vurdere samspeillet mellom de forskjellige næringer. Jeg kan ikke skjønne at forholdene ligger til rette for statsdrift av skog her i landet.

IKKE JEVNERE DRIFT

— Det er argumentert med at Staten driver jevnere enn de private?

— Det er det heller ikke noe i. Det vi må ta hensyn til er behovet for treforedlingsprodukter. Det er rimelig at det blir en viss forskjell i produksjonen, etter som behovet øker eller avtar. Men driften er så jevn, at det ikke er noe grunnlag for statsovertagelse.

at forholdene enkelte steder kan være slik at de samfunnsmessige interesser er best varetatt ved at Staten overtar skogen, sier direktør Aavatsmark. Men dette er rene unntagelser. Jeg ville synes det var meget uheldig hvis Staten skulle slå inn på en ny prinsipiell linje i retning av mer offentlig skogsdrift.

RISET BAK SPEILET

Det er Statens overtagelse av Gjerstad-skogene i Aust-Agder som har bragt hele spørsmålet i søkelyset. Som referert i forrige nr. av Folk og Land har statsråd Løbak utalt at Regjeringen i tiden som kommer i større utstrekning enn før vil overveie om Staten skal benytte sin forkjøpsrett etter konsesjonsloven. (Den gjelder for arealer over 10 000 mål). Flere av Arbeiderpartiets representanter har også gitt uttrykk for at Staten bør eie mer skog.

Statsråden har senere moderert sine uttalelser og sagt at Regjeringen bare bør gripe inn «i de tilfeller man antar at det ligger

Alle monner drar i årets selvangivelse

Når selvangivelsen nu skal skrives, gjelder det å unngå etterbetaling av ekstraskatt for det «skattefrie» året. Derfor er det viktig at ingen glemmer å sette opp alle de fradragsposter man har rett til på selvangivelsen nu, også av hensyn til skatteberegningen for 1958.

Mange nye fradragsregler er allerede vedtatt, men gjelder allikevel ikke før vi skal skrive ny selvangivelse om ett års tid.

Skattefrie formue

er livsforsikringspoliser som lyder på tilsammen inntil 15 tusen kroner i klasse I og inntil 20 000 kroner i høyere klasser (den siste summen er øket til 25 000 for 1957). For høyere livsforsikringssummer er det bare gjenkjøpsverdien av det overskytende som skal oppgis som formue. Alle oppsatte livrenter uansett størrelse er alltid skattefrie formue.

I Oslo er innbo som er brannforsikret for inntil 60 000 kroner fritatt for formuesskatt. (Lov om formuesskatt på innbo for overskytende verdier skal gjelde i alle landets kommuner for neste års selvangivelse).

Skattefrie inntekt.

70 prosent av utbetalt livrente er skattefrie hvis første utbetaling fant sted mindre enn 10 år etter tegningen, og halvparten er skattefrie hvis innkjøpet foregikk mer enn 20 år før første utbetaling. Utbetalte livsforsikringssummer og ulykkesforsikringssummer er skattefrie og det er også engangserstatninger for fremtidig tap i inntekt på

pensjon for 3 940 for ett barn og videre oppover til 9 850 kroner for fem barn.

Dette er maksimumspensjoner for skattefrie selvpensjonering, og den kan kreves når pensjonsalderen ikke settes lavere enn 67 år for menn og 62 år for kvinner, og når det går minst 30 år mellom tegningen og det året da første alderspensjon skal bli utbetalt. Premier til kollektiv pensjonsforsikring er skattefrie.

Så gjelder det bare å holde hodet klart midt oppe i alle de vekslende bestemmelser, skriver Opplysningskontoret for forsikring.

Er du klar over dette?

Folk og Land kommer bare en gang om uka, og vi har ikke mer enn 4 sider til vår rådighet. Vi må utgi bladet en hel måned for å dekke et høyst ordinært 16-sidig eksemplar av f. eks. Dagbladet. Støtt derfor Folk og Land alt du kan. Du er vel klar over at det er høyst betimelig hvis våre oppgaver skal kunne løses på en tilfredsstillende måte. Du er vel det?

Red.

Merkelig reklame

Jeg var i går i Oslo og kom til å stoppe opp utenfor alle kinoreklamene oppe i Stortingsgaten da det var et bilde som jeg kom til å legge merke til, og det var ikke til å tro, at et slikt bilde skulle være egnet til å tjene den formodede hensikt med filmen som den var klipnet fra

Et godt forslag

Hr. redaktør!

Jeg takker Folk og Land for initiativet med Linnea Norsk Reiselag og har med interesse lest om forslagene til fellesturer kommende sesong. Som tur nr. 1 vil jeg forresten foreslå en fjelltur til sol og snø engang i april, akkurat når verste vinteren har sluppet taket i oss og vi alle trenger avkobling. Hva sier du til det? G. M.

*

Akseptert! En utmerket idé. Vi skal gjennomføre en slik tur så sant det tegner seg tilstrekkelig mange deltakere. Plan og program skal bli avertert i Folk og Land i god tid. Red.

Maleter dømt

Generalmajor Pal Maleter er dømt til døden ved en militærdømstol i Budapest, heter det i meldinger som er kommet til Wien.

Maleter ledet kampen mot russerne ved Killian-brakkerne i Budapests sentrum og var en av de fremste militære lederne under den ungarske folkereisningen. Han ble forsvarsminister i Nagys siste samlingsregjering og ble arrestert av russerne den 4. november da han søkte kontakt med dem for å forhandle om de russiske styrkenes tilbaketrekking fra Budapest. Han var lovt fritt leide, men ingen har hørt noe til ham siden han gikk inn i det russiske hovedkvarteret.

Meldingen om dødsdommen over Maleter har ikke vært nevnt i Budapest-radioen.

forskjell at det er han som jeg formoder skal være helten i dette tilfelle, som har overtatt snikmorderens rolle. — At det kan tjene norsk selvfølelse og æresbegreper å fremstille det slik på

JUSTUS VERICULTOR:

Den norske kapitulasjon

10/6 1940

og

Krigføringsproblemet

1940/45

A. Lange: «Boken vil hevde sin plass i bokhyllen til enhver tid».

Fåes i Kiershowsgt. 5/1, og i Teatergt. 6 (Johannesen). Pris kr. 5,—.

Ønsker forb. med ung mann, 30—35, m. endel kap. Arb. villig og energisk. Planer om emigr. Eksp. anv.

VED BESØK I EGRSUND

overnatt på

Victoria Gjesteheim

Strandgt. 41 — Telefon 497

Norske frimerker

fra okkupasjonstida ønskes kjøpt. Brukte og ubrukte. —

Få eller mange. — Skriv til:

T. AKLAND, Herre p. å.

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Utvalg sendes portofritt

R. Gjessing

URMAKER

DRAMMEN

Elever i fiolin og samspill

Jim Johannessen

Hjelmsgate 2 b

Telefon 46 35 07

Den danske bok «Historiens Dom»

Som tidligere meldt i Folk og Land foreligger nå redaktør Frede Jordans bok «Historiens dom». Den inneholder følgende kapitler:

1. kap.: Miraklets forhistorie.
2. « Den nyvalgte riksdag settes ut av funksjon ved uparlamentariske midler. — «Forbryttere» kontra «Forrædere».
3. « Den første kontakt. — «Forbryterne» oppnår stats-finansiering ved «Forredernes» hjelp.
4. « Miraklets fullbyrdelse. — Avtalen som mørklagde motstandsbevegelsens mord.
5. « Scavenius og politikerne. — «Et karakteristisk barnligt krav».
6. « Knud Kristensen og «Det gjensidige amnesti».
7. « Stalinistisk ukrutt i dansk rettspleie.
8. « Stalin og alt hans væsen revideres — utenfor Danmarks grenser.
9. « Rettsstatsmannen og sammenrendes-ministeriet.
10. « Hvem og hva er Frode Jakobsen? Motstandsbevegelsens diktator.

de private?

— Det er det heller ikke noe i. Det vi må ta hensyn til er behovet for tre foredlingsprodukter. Det er rimelig at det blir en viss forskjell i produksjonen, etter som behovet øker eller avtar. Men driften er så jevn, at det ikke er noe grunnlag for statsovertagelse.

IKKE ØKET PRODUKSJON

Jeg kan heller ikke innse at offentlig skogsdrift vil føre til øket produksjon. Vi har hittil ikke fått noe bevis på at så er tilfelle. Og det er helt rimelig at de private skogeiere ser sine økonomiske interesser best varetatt ved en mest mulig intensiv drift. Med tilstrekkelig faglig bistand skulle de private ha alle forutsetninger for å drive bedre enn Staten.

— Jeg er ikke blind for

Nok frø og av god kvalitet

På frøfronten så man i høst noe bekymret på situasjonen. Årsaken var de særs dårlige forhold for frøavl her hjemme og i store deler av Europa ellers. Først frøs en rekke viktige felter av to-årige frøkulturer. Så ble sommeren våt og lite gunstig for frøavl. Av disse grunner ble det tidlig truffet forholdsregler for å møte det kommende behov hos jordbrukere. Alt tidlig sist sommer begynte man å sikre seg leveranser fra frøeksportører, og det ble ordnet med kontrakt dyrking både i USA, Frankrike og Nederland.

— Nå står vi godt rustet til å møte etterspørselen, fortel-

ler formannen i Norske Frøhandlernes Forening, Arne K. Strandeng.

— Det fins dekning for de aller fleste av de vanlige frøslag. De som er forholdsvis tidlig ute med bestillingene skulle kunne få tilfredsstillt behovet. Det frøet vi hittil har kontrollert er av meget god kvalitet. Til drivhuskulturene er det sendt ut frø helt siden oktober. Jordbrukerne får også dekket behovet til de vanlige frøslag. Det kan bli knapt med fôrmark og med kløver. Timoteifrø er det imidlertid bra med. Hagebrukerne kan glede seg over at det er rikelig med frø fra norske kålstammer.

— Det fins dekning for de aller fleste av de vanlige frøslag. De som er forholdsvis tidlig ute med bestillingene skulle kunne få tilfredsstillt behovet. Det frøet vi hittil har kontrollert er av meget god kvalitet. Til drivhuskulturene er det sendt ut frø helt siden oktober. Jordbrukerne får også dekket behovet til de vanlige frøslag. Det kan bli knapt med fôrmark og med kløver. Timoteifrø er det imidlertid bra med. Hagebrukerne kan glede seg over at det er rikelig med frø fra norske kålstammer.

— Det fins dekning for de aller fleste av de vanlige frøslag. De som er forholdsvis tidlig ute med bestillingene skulle kunne få tilfredsstillt behovet. Det frøet vi hittil har kontrollert er av meget god kvalitet. Til drivhuskulturene er det sendt ut frø helt siden oktober. Jordbrukerne får også dekket behovet til de vanlige frøslag. Det kan bli knapt med fôrmark og med kløver. Timoteifrø er det imidlertid bra med. Hagebrukerne kan glede seg over at det er rikelig med frø fra norske kålstammer.

— Det fins dekning for de aller fleste av de vanlige frøslag. De som er forholdsvis tidlig ute med bestillingene skulle kunne få tilfredsstillt behovet. Det frøet vi hittil har kontrollert er av meget god kvalitet. Til drivhuskulturene er det sendt ut frø helt siden oktober. Jordbrukerne får også dekket behovet til de vanlige frøslag. Det kan bli knapt med fôrmark og med kløver. Timoteifrø er det imidlertid bra med. Hagebrukerne kan glede seg over at det er rikelig med frø fra norske kålstammer.

— Det fins dekning for de aller fleste av de vanlige frøslag. De som er forholdsvis tidlig ute med bestillingene skulle kunne få tilfredsstillt behovet. Det frøet vi hittil har kontrollert er av meget god kvalitet. Til drivhuskulturene er det sendt ut frø helt siden oktober. Jordbrukerne får også dekket behovet til de vanlige frøslag. Det kan bli knapt med fôrmark og med kløver. Timoteifrø er det imidlertid bra med. Hagebrukerne kan glede seg over at det er rikelig med frø fra norske kålstammer.

— Det fins dekning for de aller fleste av de vanlige frøslag. De som er forholdsvis tidlig ute med bestillingene skulle kunne få tilfredsstillt behovet. Det frøet vi hittil har kontrollert er av meget god kvalitet. Til drivhuskulturene er det sendt ut frø helt siden oktober. Jordbrukerne får også dekket behovet til de vanlige frøslag. Det kan bli knapt med fôrmark og med kløver. Timoteifrø er det imidlertid bra med. Hagebrukerne kan glede seg over at det er rikelig med frø fra norske kålstammer.

— Det fins dekning for de aller fleste av de vanlige frøslag. De som er forholdsvis tidlig ute med bestillingene skulle kunne få tilfredsstillt behovet. Det frøet vi hittil har kontrollert er av meget god kvalitet. Til drivhuskulturene er det sendt ut frø helt siden oktober. Jordbrukerne får også dekket behovet til de vanlige frøslag. Det kan bli knapt med fôrmark og med kløver. Timoteifrø er det imidlertid bra med. Hagebrukerne kan glede seg over at det er rikelig med frø fra norske kålstammer.

— Det fins dekning for de aller fleste av de vanlige frøslag. De som er forholdsvis tidlig ute med bestillingene skulle kunne få tilfredsstillt behovet. Det frøet vi hittil har kontrollert er av meget god kvalitet. Til drivhuskulturene er det sendt ut frø helt siden oktober. Jordbrukerne får også dekket behovet til de vanlige frøslag. Det kan bli knapt med fôrmark og med kløver. Timoteifrø er det imidlertid bra med. Hagebrukerne kan glede seg over at det er rikelig med frø fra norske kålstammer.

— Det fins dekning for de aller fleste av de vanlige frøslag. De som er forholdsvis tidlig ute med bestillingene skulle kunne få tilfredsstillt behovet. Det frøet vi hittil har kontrollert er av meget god kvalitet. Til drivhuskulturene er det sendt ut frø helt siden oktober. Jordbrukerne får også dekket behovet til de vanlige frøslag. Det kan bli knapt med fôrmark og med kløver. Timoteifrø er det imidlertid bra med. Hagebrukerne kan glede seg over at det er rikelig med frø fra norske kålstammer.

Paris står foran en uke som billedlig og kanskje også bokstavelig talt vil bli rik på politisk krutt etterat Pierre Poujade har besluttet seg til å stille seg som valgkandidat og sette alle kluter til for å vinne den forestående annenrunde av det viktige suppleringsvalg i den franske hovedstad.

30 prosent av utbetalt livrente er skattefri hvis første utbetaling fant sted mindre enn 10 år etter tegningen, og halvparten er skattefri hvis innkjøpet foregikk mer enn 20 år før første utbetaling. Utbetalte livsforsikringssummer og ulykkesforsikringssummer er skattefrie og det er også engangserstatninger for fremtidig tap i inntekt på grunn av skader. Men sykepenger, dagpenger og regelmessige erstatninger for nedsett arbeidsevne, blir derimot beskattet som inntekt. Det blir også alle løpende pensjoner hvor pensjonsinnskuddet har gått fri for inntektsbeskatning.

Skattefrie utlegg.

I skattekasse I kommer livs forsikringspremier på i alt 500 kroner, i skattekasse II 600 kroner og i høyere skatteklasser 700 kroner til fratrukk fra den skattbare inntekt. (Før 1957 er de to siste beløpene hevet til 800 og 900 kroner). Engangsinnbetalinger til livrenter eller forsikring, kan fordeles til fradrag over 10 år innenfor denne fradragssrammen.

Inntil 300 kroner er skattefrie utlegg hvis de er benyttet til premie i ulykkesforsikringer eller syketrygdpremier.

Premiene til «Egen pensjonsforsikring etter skatte-lovene» kan fortsatt utgjøre største fradragsposten, nemlig 25 prosent av gjennomsnittlig årsinntekt de siste tre år. Men innbetalingen kan ikke være større enn at den gir en forsørger rett til en samlet alderspensjon på 16 416 kroner, en enkepensjon på 10 632 kroner og en barne-

— Chou har tatt ledelsen i kommunistverdenen. Det hevdes at Sovjet-lederne trenger hans støtte.

— Fransk politi har arrestert 60 velstående arabere bosatt i Frankrike. Kulturlandet Frankrike?

— Dronning Julianna skal i mai besøke Sverige.

Merkelig reklame

Jeg var i går i Oslo og kom til å stoppe opp utenfor alle kinoreklamene oppe i Stortingsgaten da det var et bilde som jeg kom til å legge merke til, og det var ikke til å tro, at et slikt bilde skulle være egnet til å tjene den formodede hensikt med filmen som den var klippet fra.

Filmen heter Kontakt, og det står i parentes i avisene at den er norsk, og det kan nok ikke være tvil om at den det er, den skal formodentlig forherlige unnergrunnsbevegelsen her hjemme unner okupasjonen, men det bildet som stoppet meg, — —? Jo, det er et bilde av en tysk soldat — forøvrig en riktig staut type — han står på post med sin maskinpistol, og bak ham kommer der snikende en mindre tiltalende type ut av noen busker, og han har en lang kniv i den ene hånden, og det ser ut for meg som om hensikten er å stikke den i ryggen på den intetanende tyske soldat. Billedet er etter almindelig godtkjøps røverromanoppskrift, bare med den

Meldingen om dødsdommen over Maletter har ikke vært nevnt i Budapest-radioen.

forskjell at det er han som jeg formoder skal være helten i dette tilfelle, som har overtatt snikmorderens rolle. — At det kan tjene norsk selvfølelse og æresbegreper å fremstille det slik, går over min forstand, men det er naturligvis et fullgyldig bevis på mentaliteten dengang.

Jeg kommer uvilkårlig til å tenke på hvor mange nordmenn det var som i den tiden ble myrdet på denne måten eller skutt fra bakhold, — for det var trods alt en viss risiko forbundet med å ta en tysker.

Men at det idag — 12 år etter går an å forherlige den slags metoder offentlig, det er jo ikke til å forstå; og da det mest er ungdom i de første ubefestede årene, som fyller kinoene, så er det ikke så vanskelig å forstå hvorfor vi har et problem som heter «ungdomskriminalitet» også her i landet.

T. R. A.

Vi søker representanter

for tingersanking i bygd og by.
Rike muligheter, bra provisjon

Henv. red. i Folk og Land

Benkeboremaskin «Flott»

Modell 1953. Som ny. Selges rimelig.

Ekspedisjonen anviser.

Praktfulle halvoterskinn

7 store monterte skinn, passende herrep.

Bundtmakerlaugets takst. Selges ca. 35 % under selvkostende. — Ekspedisjon anv.

svitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Utvalg sendes portofritt

R. Gjessing

URMAKER

DRAMMEN

Telefon 2507.

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsv. 5, Ø. Ullern

Telefon 55 61 29

Oslo

Spis i OBL

spisesalong i

NIELS JUELSGT. 31,

Hjemmelaget god mat.

tlf. 44 14 98.

Hybel ønskes i Oslo

for tidl. NS, 33 år, stille og rolig kar, som skal flytte fra Trondheim.

Bill. mrk. «Snarest» til «Folk og Land»s eksp.

I BERGEN:

fåes avisen hos:

Carl Lund-Olsen,
Domkirkegt. 6 A - Bergen

« Stavn og alt hans væsen revideres — utenfor Danmarks grenser.

9. « Rettsstatsmannen og sammenreidsministeriet.

10. « Hvem og hva er Frode Jakobsen? Motstandsbevegelsens diktator.

11. « Historiens dom, — ikke landsforræderi april 1940, men folkeforræderi i mai 1945.

1. Bilag: Steinckes anklageskrift mot Frode Jakobsen. (Aldri før offentliggjort i sin helhet).

2. « Rytters kommentar til Steinckes redegjørelse. (Nektet oppatakelse i «Berlingske Tidende»).

3. « Scavenius om Frode Jakobsens «Krig». — Motstandsbevegelsen advarer mot hevn-mord på tyskere.

4. « Frode Jakobsens «Førsteklasses materiale» i funksjon. Dessuten ytterligere to interessante bilag.

En dokumentarisk håndbok om den danske utrenskningshistorie fra 5 mai 1945 til d. dato.

Det er tidligere kommet en mengde litteratur om samme emne, men ikke så sammenfattende om det vesentligste som i Jordans bok.

Pris 8 kroner

Leveres omgående ved bestilling til A. Olesens forlag, Aabenraa, Danmark, eller til redaktør Jordan, Gl. Køgevej, 271, Valby, Danmark.

FOLK OG LAND

Er taushet alltid gull?

«En dumrian, som tie kan, hans taushet nesten er forstand». Og dog er det vel bare — nesten at den sentensen sannhet blir. For husk, at både bispen, presten og pressen tier så det svir. Det er lite folket får høre, det hele ender helst i pløre! Pløre er dansk og betyr bare søle, og det har i alle fall folket fått føle!

Kongsberg 20. januar 1957.

J. Gh.

Boehm om Quisling -

gjennom en ... effektiv styrkelse av først ... et». Dette krav reiste ... atter og atter. Som en rette ... snor for regjeringens politi ... stillet han i en tale den ... april 1950. Det krav at ... eneste oppgave verdenspoli ... tikken idag er å medvirke til ... et fredelig forhold mellom ... England og Tyskland.»

På side 51 skriver Boehm at Quisling etter utbruddet av den annen verdenskrig holt fast ved denne sin politiske grunntanke idet han den 11. oktober 1939 rettet en fredsappel til Chamberlain, hvori det heter i innledningen:

«Da jeg fra 1927 til 1929 hadde i oppdrag å representere de britiske interesser i ... land — tillater jeg meg å ... vende meg til Deres Ex ... nce, og jeg er sikker på ... uttale nesten i les mening i Nordens lande, når jeg sier at man finner broderkrigen mellom England og Tyskland og med bolsjevismen som glad tredjemann (tertius gaudens) — særlig tragisk i vårt land, som er så nær knyttet til såvel Storbritannien som til Tyskland.»

Stadig betoner generaladmiral Boehm Quislings faste holdning når det gjaldt for ... telse overfor tyskerne av det

skriver således på side 57: ... med konferansens avslu ... ting forestilte Hitler Quislin ... for general Jodl for å gjen ... nomse den tyske generalsta ... nesninger om Norge. Qui ... g gikk uvillig til dette, me ... an kunne ikke (helt) undr ... eg den allerede forberedt ... sammenkomst (med Jodl) ... Scheidt som også deltok ... denne konferanse — betone ... at Quisling intet sa som kun ... ne betegnes som prisgivels ... av militære hemmeligheter.

Boehm skriver i denn ... sammenheng at den davær ... ende sjef for den tyske sjø ... krigsledelse forsåvidt bekr ... ter ovenstående, idet general ... admiral Schniewind skrive ... at han ikke kjente til noer ... avtale med Quisling om mili ... tær bistand. Hvis slike avta ... ter var blitt truffet hadd ... sjøkrigsledelsen sikkert f ... vite om dem, skriver S. ... Og Boehm benekter at Q ... har fremkommet med vesent ... lige (s. 52) opplysninger til ... oberst Pieckenbrok. Resulta ... tet var for P. helt sikkert ... temmelig magert. Han bruker ... selv ordet «dürftig».

På side 84 skriver admiral Boehm at hans oppfatning er uforandret den dag idag: Quisling var en norsk patriot. Mens hans norske motstandere mente at situasjonen

Musikk er brobygging mellom alle folk

— Sjeldent spill i klaverkonsert —

Den store komponist Mozart, tegnet av Ferdinand Heimbeck, etter foto. Unge Heimbeck har talenter, det er lett å se. Han er sønn av tidl. banksjef Chr. B. Heimbeck og frue, Budal på Tjøme.

Det må ikke bli til det at Folk og Land bare skal dyrke jussen og rettsstaten. Alt som tjener brobygging mellom nasjoner og mennesker interesserer oss. Det gjelder

den er så charmerende og rik på mozart'sk ynde. Dessuten er den kortere enn vanlig og skulle derfor sikkert kunne finne plass på tallrike konsertprogrammer.

Da Norge ble lagt ut som åte

En militærpolitisk dokumentasjon og vurdering

II. Den kjente britiske admiral Sir Edward Evans, nuværende Lord Mountevans, har i boken «Adventurous Life» viet et kapitel til en omtale av krigshandlingene i Norge hvor han i 1940 var en tid som spesiell utsending til den norske regjering og den norske overkommando. Kort tid i forveien, fra 4. til 10. april, hadde Evans vært sjef for krysseren Aurora som sammen med slagskipet Warspite og endel jagere hadde fått i oppdrag å eskortere en stor samling troppetransportskip som fra 4. til 8. april lå i Clyden og som var bestemt for landsettinger i Narvik og Trondheim i henhold til den såkalte «Plan R 4». (Denne plan var som kjent knyttet til mineutleggingsoperasjonen 3. april).

Da det britiske admiralitet senest 7. april hadde fått kjenskap til at store tyske flåtestyrker hadde forlatt sine hjemmebaser, — ble det gitt ordre til at troppene skulle settes på land igjen, og den av vestmaktene «omhyggelig overveiede landmilitære operasjon» ble dermed oppgitt. (Sitatet er fra dr. Derry's bok «The Campaign in Norway», norske utgave side 39).

Dette viktige avsnitt i admiralens befattning med det som hendte i Norge i 1940, blir overhode ikke berørt av Mountevans i hans beretning om hva han senere opplevet i Norge i 1940.

Den meget vanskelige diplomatisk misjon han hadde fått av sin regjering — gikk

Av cand. oecon. Leif Sundt

ninger Admiral Evans skulle overbringe skriver historikeren dr. Derry meget forsiktig i ovennevnte bok:

«Den informasjon han (Evans) hadde med seg fra London var mer oppmuntrende enn nøyaktig i detaljene: Kong Haakon og den norske øverstkommanderende kunne bli bragt til å vente at et sjøangrep på Trondheim skulle starte samme dag (21. april), og en norsk statsråd som han møtte på tilbakeveien, ble fortalt om 40 000 allierte mann som var til rådighet for landangrepet «til å begynne med». (Dr. Derry s. 85).

Alt i alt satte de allierte inn under felttoget i Norge en styrke på ca. 40 000 mann, hvorav ca. 10—12 000 mann ble sendt under landsettingene i Namsos og Andalsnes, og resten ca. 23—30 000 var detasjert for operasjoner i Nord Norge. I «Happy Odyssey» s. 175 opplyser den britiske general Sir Adrian Carton de Wiart, som i 1940 var sjef for de allierte styrker i Namsos-området, — at han meget tidlig ble klar over at de operasjoner han hadde fått i oppgave å lede, militært sett ikke kunne gjennomføres med de midler som var stillet til rådighet:

«The War Office had done its level best to help us, but they had not the power, the equipment or the facilities to make that help effective. — Politically Norway was worth

Hva ville farfar ha sagt?

Bestemmelsen om at barn skal trekkes med 30 pst. skatt når de får utbetalt beskjedne beløp for mer eller mindre tilfeldige jobber, er et nytt utslag av lovgivernes dårskap. Det er noe sludder at ungene skal betale skatt i det hele tatt for arbeid utenfor hjemmet, og alle vil være klar over at det virker svekkende på skolebarnas vilje til å påta seg arbeid om ettermiddagene og i feriene.

hverefores are soldiers business».

(Generalen hevder her at Forsvarsdepotet hadde ikke gjort sitt beste for å hjelpe dem, men man hadde ikke hatt makt eller utstyr til å gjøre hjelpen effektiv. Norge var verdt å «gamble» om. Han trodde denne gestus var av betydning (hjelpen), men det er ikke en soldats sak å spørre etter hvorfor og hvorledes).

Etter å ha lest hva Mountevans sier om sine opplevelser i Norge — kom jeg til å bla litt tilbake og støtte der på et kapittel som viser at den daværende admiral Evans neppe kan ha vært så mangelfullt orientert som man skulle synes etter enkelte av hans uttalelser å dømme.

(Begynnelsen på disse oppsiktsvekkende dokumentasjoner finnes i Folk og Land nr. 40 — 1956.

Julemøte med positive resultater på nyåret

Gamle kamerater i Senior H.R. 7. Viking var samlet til et hyggelig og jovialt julemøte 17. des.

Under møtet ble det slått til lyd for dannelse av en Kameratklubb — som resulterte i at samtlige tilstedeværende tegnet seg som eventuelle medlemmer av en slik

«man finner broderkrigen mellom England og Tyskland og med Storbritannien og Tyskland glad tredjemann (tertius gaudens) — særlig tragisk i vårt land, som er så nær knyttet til såvel Storbritannien som til Tyskland».

Stadig betoner generaladmiral Boehm Quislings faste holdning når det gjaldt fortieelse overfor tyskerne av det man kunne kalle norske, militære hemmeligheter. Han

Nytt innlegg i Varden um «høgtstående norsk prelat»

Vedkomande nektar alt og flyg frå det han sa

«Varden» hadde 8. januar eit innlegg um «Krigen i Telemark 1940», skreven av ein som var med. Han fortel um dei vanskar ein møtte og um kontakt han hadde med depotsjef *Edland* på Heistadmoen, og med kaptein *Hashund*. Alle veit endelykta.

«Sytti offiserar var sendt med busar og innlagt på universitetets gymnastikksal, der kom det ein høgtstående norsk prelat som av tyskarane ha fenge lov å halde andakt. Denne var stutt og turr og det var då heller ikkje det han ville. Han tala um det meiningslause å setja seg upp lenger mot okkupanten og i morgo ville han til Nordmarka og kalle innatt skaugutta. Dei ha ikkje noko der å gjera.

Ja, etter det eg høyrde av andre vart det sagt det som var krasare, men det høyrde eg ikkje personleg. Det som er å merkja i samband med dette er at vedkomande etterpå nektar alt dette og flyg frå alt han sa —».

Han sluttar med ei helsing til gutane som var med i forposten ved Kløvstad april 1940, og seier det skal bli interessant å lesa boki som no er komen um krigen i Telemark. «Etter kritikken å døma er det ikkje fritt for at forfattarane er kjepphøge», legg han til. Ja, det vil visseleg undra mange kva dei skulle vera kjepphøge for.

lige (s. 58) opplysninger til oberst Pieckenbrok. Resultatet var for P. helt sikkert temmelig magert. Han bruker selv ordet «dürftig».

På side 84 skriver admiral Boehm at hans oppfatning er uforandret den dag idag: Quisling var en norsk patriot. Mens hans norske motstandere mente at situasjonen krevet direkte samkjøring med England og militær motstand — trodde Q. å kunne forhindre blodsutgydelse og Europas ødeleggelse ved en gjenopprettelse av nøytraliteten.

Han var ingen landsforreder skriver Boehm. Quisling tok på seg den byrden å bli sett på som en forreder fordi han som patriot mente det var det beste for hans land å gå sammen med Tyskland, heter det i rapporten til Raderer i desember 1940.

Olav Knudsen

Fort. fra side 1

var ein av dei fyrste som her staka opp den framtidisleia som mange etter kvart har slått inn på. Denne Lindheims frukthage er gamal no, men vil nok ennå i mang ein vår stå kvit av blom og minna sambygdingane om ein av dei det gror etter.

Desse kjende verselinene samlar visseleg han og med inn i den same flokken: «Gud sign kvar ærleg svein, som søv der under stein, Gud sign dei kvar og ein, der dei er no».

Sambygding.

Olav Knutsen vart med i NS frå 1933, og ikkje gjekk han på akkord nei. Han var lei av partitråvinga og vilde ein betre veg for det norske folket. Ærleg og trufast sto han på sanning og rett til sin døyande dag, difor var han og ein god mann for Forbundet og for Folk og Land.

J. K.

Den store komponist Mozart, tegnet av Ferdinand Heimbech, etter foto. Unge Heimbeg har talenter, det er lett å se. Han er sønn av tidl. banksjef Chr. B. Heimbeck og frue, Budal på Tjøme.

Det må ikke bli til det at Folk og Land bare skal dyrke jussen og rettsstaten. Alt som tjener brobygging mellom nasjoner og mennesker interesserer oss. Det gjelder blant annet også musikk. God musikk har en misjon som vanskelig kan verdsettes høyt nok, og vi skal nevne et tiltak på musikkens område som fortjener våre leseres oppmerksomhet. Vi sikter til det musikkhistoriske studio som Deutsche Grammaphon har opprettet og hvor man under navnet «Archiv-Produktion» innspiller utallige lekerbiskener fra musikkhistoriens barndom frem til «Mannheim og Wien» (1760—1800).

I den 12. gruppen av denne serien finner vi verker av Mozart og blant annet har man spilt inn Mozarts klaverkonsert nr. 12 i A dur K. 414 (utsendt her tillands av Proton). Av Mozarts 27 klaverkonserter er denne en av de minst spilte, pussig nok i grunnen, fordi

den er så charmerende og rik på mozart'sk ynde. Dessuten er den kortere enn vanlig og skulle derfor sikkert kunne finne plass på tallrike konsertprogrammer.

Her er det professor Bernhard Paumgartner som dirigerer et kammerorkester fra Salzburg og solist er Heinz Scholz på et hammerklaver — altså ikke på det vanlige flygel fra vår tid. Innspillingen er foretatt i Mozarts fødehjem og atmosfæren skulle derfor være den rette!

Det er blitt en betagende plate hvor hammerklaverets korte tone gjør seg godt, riktignok har den ikke flyglets klanglige rikdom (derfor blir det i lengden litt trettende), men til gjengjeld får Mozarts musikk en egenartet sprøhet i alle passasjene og Heinz Scholz spiller konserten med stor teknisk beherskelse og fin musikalsk forståelse.

Veinettet her i landet er på langt nær utbygget. Vi mangler ennå ca. 36 000 km vei til en omkostning av ca. 15 milliarder kroner. For å få anleggsbevilgningene til å strekke til for flest mulig kilometer, har man vært nødt til å redusere kravene til utstyr og bæreevne. En stor del av veiene våre tilfredsstillter derfor ikke de krav som stilles i dag.

Gryende kamp mot skatteflåeriet?

Nå har også fagforeningene i Oslo motsatt seg ligningsmyndighetenes alminnelige kontrollundersøkelser, sier ligningsdirektør Torgersen til Morgenbladet. Før var det ingen vanskeligheter med å foreta dette rutinarbeidet, men siste høst mente fagforeningene at det ikke har plikt til å la seg kontrollere.

— Det forekommre oss at denne gjenstridighet er oppmuntrende. Vårt folk er langt på vei til å bli umyndiggjort. Staten synes å ville overta mer og mer av det du tjener. Er det sånn det skal være i et lovprist fritt samfunn? Stadig flere tegn tyder på at det blåser opp til alvorlig kamp omkring skatteproblemene, og vi mener det er på høy tid.

side 39).

Dette viktige avsnitt i admiralsens befatning med det som hendte i Norge i 1940, blir overhode ikke berørt av Mountevans i hans beretning om hva han senere opplevet i Norge i 1940.

Den meget vanskelige diplomatiske misjon han hadde fått av sin regjering — gikk ut på å støtte den norske motstandsvilje ved å stille hurtig britisk hjelp i utsikt. — Om innholdet av de opplys-

tidlig ble klar over at de operasjoner han hadde fått i oppgave å lede, militært sett ikke kunne gjennomføres med de midler som var stillet til rådighet:

«The War Office had done its level best to help us, but they had not the power, the equipment or the facilities to make that help effective. — Politically Norway was worth a gamble, and I am sure the gesture was important, but I never feel that the Whys and

USA øker sin militære beredskap

USA's kongress har fått seg forelagt et budsjettforslag som sprenger alle tidligere rammer.

President Eisenhower foreslår bl. a. at bevilgningene til forsvarsformål økes med

to milliarder dollar som i hovedsaken skal brukes til utvikling og produksjon av nye våpen.

— Våre atomvåpen og vår evne til å bruke dem utgjør vår beste garanti mot et an-

Den nye aldersgrenseloven trådt i kraft

— Den nye loven om aldersgrenser for offentlige tjenestemenn ble sanksjonert den 21. desember og trådte straks i kraft. Loven gir anledning til for eldre offentlige funksjonærer å fortsette en viss tid i yrket, dersom de er friske. Den generelle aldersgrense er satt til 70 år for både menn og kvinner. Men de som i dag har ordninger med lavere aldersgrense skal få fortsette med disse uavhengig av den nye loven. Den nye loven forutsetter nemlig også et aldersgrenseråd som skal vurdere nærmere de gruppene som i dag har avvikende aldersgrenser. I sin tid kommer det så innstilling om eventuelle endringer i disse særtilfellene.

Etter den nye loven kan en tjenestemann fortsette i tjenesten utover aldersgrensen når han oppfyller de krav, som det heter, «som stillingen

forutsetter». Tjenesten kan første gang forlenges med to år, senere ett år av gangen, men i alt ikke over fem år.

Le ikke bv gamle forder!

Jordmoren i bygda var inne et sted for å se til en barselkvinne, og hadde parkert den eldgamle Forden sin utenfor. Da hun kom ut igjen, sto det en skokk med unger og gjorde narr av den gamle kjerra. Hun kom seg opp i bilen og satte seg til rette i det slitte forsetet. Idet motoren startet, begynte ungene å le og gjøre narr av den ristende museumsgjenstanden av en bil. Men da slo jordmoren av tenningen, lente seg ut og sa med stor verdighet: Bilen er i orden den, unger. Den er nok gammel, men den er betalt.»« Hun gjorde en liten pause, «og det er dessverre mer enn jeg kan si om alle dere.»

Julemøte med positive resultater på nyåret

Gamle kamerater i Senior H.R. 7. Viking var samlet til et hyggelig og jovialt julemøte 17. des.

Under møtet ble det slått til lyd for dannelsen av en Kameratklubb — som resulterte i at samtlige tilstedeværende tegnet seg som eventuelle medlemmer av en slik klubb.

Nå på nyåret vil formentlig klubben fremtrede som et faktum.

W.

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50 pr. halvår. Sverige og Danmark: kr. 29,00 pr. år, kr. 14,50 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 33,00 pr. år, kr. 16,50 pr. halvår. I nøytralt om-slag kr. 35,00 pr. år, kr. 17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre
Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over en spalte.
Bruk postgiror. 16450.
Sambandstrykkeriet
Oslo